

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลท่าแลง จังหวัด เพชรบุรี เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีการและขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ใน ตำบลท่าแลง จังหวัด เพชรบุรี จำนวน 10 หมู่บ้าน โดยกำหนดเฉพาะหัวหน้าครัวเรือนหรือภรรยาเท่านั้นเป็นประชากร ที่ใช้ในการศึกษา 1 คนต่อ 1 ครัวเรือน มีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 1,138 ครัวเรือน คิดเป็นประชากร ทั้งสิ้น 1,138 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแลง. 2548)

2. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลท่าแลง จังหวัด เพชรบุรี จำนวนทั้งสิ้น 1,138 คน ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง และวิธีการเลือกกลุ่ม ตัวอย่าง ดังนี้

(1) การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้การคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากสูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane. 1973 : 125) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 296 คน ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

$$n = \frac{1,138}{1 + 1,138(0.05)^2}$$

$$n = 296$$

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นที่ 1 ใช้วิธีการสุ่มแบบกำหนดสัดส่วน โดยใช้สูตรดังนี้

$$\text{จำนวนตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน} = \frac{\text{จำนวนตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่มชั้น}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

$$\text{เช่น หมู่บ้านที่ 1 หมู่บ้านคอละออม} = \frac{296 \times 88}{1,138}$$

$$\text{กลุ่มตัวอย่าง} = 23 \text{ คน}$$

ตาราง 3.1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามหมู่บ้าน

ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	คอละออม .	88	23
2	ท่าเหว	73	19
3	บ่อตะกั่ว	100	26
4	น้ำลาด	110	29
5	ห้วยตะแกละ	117	30
6	ท่าแลง	142	37
7	แม่เปือ	155	40
8	หนองน้ำถ้าย	100	26
9	ลุ่มสมอ	133	35
10	ชลประทานราษฎร์	120	31
	รวม	1,138	296

ขั้นที่ 2 สุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2540 : 105) โดยผู้วิจัยนำรายชื่อหัวหน้าครัวเรือนหรือภรรยาแต่ละครัวเรือน จากรายชื่อครัวเรือน องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแลง จังหวัดเพชรบุรี โดยแยกรายชื่อครัวเรือนแต่ละหมู่บ้าน แล้วสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างหัวหน้าครัวเรือนหรือภรรยาของแต่ละครัวเรือน โดยวิธีการจับฉลากชื่อให้ได้ครบตามจำนวนแต่ละหมู่บ้านตามที่ต้องการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ลักษณะของเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นจากการศึกษาข้อมูลเอกสารต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) คุณลักษณะส่วนบุคคลของประชาชน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความรู้ในการพัฒนาชุมชน จำนวน 15 ข้อ โดยวัดประเมินค่า 2 ตัวเลือก คือ ใช่ และไม่ใช่

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert; อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2538 : 107 - 108) เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน 4 ด้าน คือ ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติการ ด้านผลประโยชน์ ด้านการประเมินผล หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมากที่สุด

5 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมากที่สุด

4 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมาก

3 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนปานกลาง

2 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนน้อย

1 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนน้อยที่สุด

2. การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางและสร้างขึ้นเอง โดยมีลำดับขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ เพื่อกำหนดตัวแปรที่ต้องการศึกษา

2.2 กำหนดขอบเขต โครงสร้างเนื้อหาจากตัวแปรที่ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชน ตำบลท่าแลง จังหวัดเพชรบุรี สร้างแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์การวิจัย และกรอบแนวคิดที่ศึกษา ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน 4 ด้าน คือ ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติการ ด้านผลประโยชน์ ด้านการประเมินผล

2.3 นำร่างแบบสอบถามเพื่อการวิจัยที่สร้างเสร็จ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ ความครอบคลุมในเนื้อหา และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2.4 การหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงตามข้อ 2.3 โดยผ่านการอนุมัติจากอาจารย์ที่ปรึกษา เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความสมบูรณ์ของภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม หรือ ค่า IOC (Index of Item - Objective Congruence) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 116 - 117) และผู้วิจัยเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป จากผู้เชี่ยวชาญที่เห็นด้วย 3 ท่าน สำหรับข้อที่ไม่ผ่าน นำไปปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนออีกครั้งจนผ่านเกณฑ์ทุกข้อคำถาม

2.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่ออนุมัติให้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ตำบลท่าแยง จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ทำการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1970 : 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86

2.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านเกณฑ์การประเมินเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบครั้งสุดท้าย จากนั้นนำไปใช้รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแยง จังหวัดเพชรบุรี
2. ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลด้วยตนเองด้วยการแจกแบบสอบถามในแต่ละหมู่บ้าน ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2549 ถึงวันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2549 เป็นเวลา 1 สัปดาห์ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด 289 ชุด คิดเป็นร้อยละ 97.63 และมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม ทั้งตอนที่ 1, 2 และ 3 ทุกขั้นตอน และทุกข้อ จากนั้นผู้วิจัยจัดทำคู่มือลรหัส และ

นำข้อมูลมาลงรหัส จากนั้นนำข้อมูลบันทึก และนำไปวิเคราะห์ประมวลผล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ดังนี้

ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของประชาชน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำมาแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอผลในรูปความเรียงประกอบตาราง

ตอนที่ 2 ความรู้ในการพัฒนาชุมชน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน และนำเสนอผลในรูปความเรียงประกอบตาราง

สำหรับเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่งกลุ่มระดับคะแนน ผู้วิจัยใช้คะแนนเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ในการแบ่งระดับความรู้ในการพัฒนาชุมชนของกลุ่มตัวอย่างเป็น 3 ระดับ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2540 : 108) ซึ่งมีเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงระหว่างชั้น} &= \frac{(\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{1 - 0}{3} \\ &= 0.33 \end{aligned}$$

คะแนนเฉลี่ย	ระดับความรู้
0.00 - 0.33	ต่ำ
0.34 - 0.67	ปานกลาง
0.68 - 1.00	สูง

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน 4 ด้าน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และใช้สถิติ t - test และ F - test เพื่อทดสอบสมมติฐาน

เกณฑ์การให้ระดับคะแนนเป็นดังนี้

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมากที่สุด ให้คะแนนเท่ากับ 5 คะแนน
 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมาก ให้คะแนนเท่ากับ 4 คะแนน
 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนปานกลาง ให้คะแนนเท่ากับ 3 คะแนน
 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนน้อย ให้คะแนนเท่ากับ 2 คะแนน
 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนน้อยที่สุด ให้คะแนนเท่ากับ 1 คะแนน

สำหรับเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่งกลุ่มระดับคะแนน ผู้วิจัยใช้คะแนนเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ในการแบ่งจัดระดับการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างเป็น 5 ระดับ ตามหลักเกณฑ์ของเบสท์ (Best. 1987 : 174) ซึ่งมีเกณฑ์พิจารณาดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน
1.00 - 1.49	น้อยที่สุด
1.50 - 2.49	น้อย
2.50 - 3.49	ปานกลาง
3.50 - 4.49	มาก
4.50 - 5.00	มากที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล ผู้วิจัยประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของประชาชน ใช้สถิติเชิงพรรณนา คือ ร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ความรู้ในการพัฒนาชุมชน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) เป็นเกณฑ์ในการจัดระดับกลุ่มคะแนนและอันดับคะแนน

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน 4 ด้าน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และใช้สถิติเชิงอนุมาน เพื่อหาความแตกต่างระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม โดยใช้สถิติ t - test และ F - test เพื่อทดสอบสมมติฐาน และถ้าพบคะแนนเฉลี่ยทุกตัวแปรที่ทดสอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเซฟเฟ่ (กัลยา วานิชย์บัญชา. 2541 : 183)